

פרשת ויקרא
ניסן תשפ"ו

הנה הפשוטות צורת הישיבה,
וקלטתם רוח ורצון הישיבה,
ובזה עשיתם לכם חבורה לילך
בעקבות רוח הישיבה,
ובכל מקום שאתם נמצאים
לקחתם זאת כאילו להיות עם
הישיבה בין כתלי הישיבה"

(מרוך המשגיח הגר"צ רבי ירוחם ליבוין
זצוק"ל ממיר)

ביהמדרש

גליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 620

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	17:15	18:28
בני ברק	17:32	18:30
ציריך	18:18	19:30
וינה	17:52	19:32
אנטוורפן	18:37	19:45
פריז	18:34	19:52
לונדון	17:59	19:02

מתורת רבותינו

תלמיד חכם אם אינו 'בר דעת' נבילה טובה הימנו

ויקרא אל משה וידבר ד' אליו מאהל מועד לאמר (א, א).

והרי תישאר בו הנבואה, אם כן איך יתכן שמשום שיכנס בלי רשות יחשב כת"ח שאין בו דעת?

חז"ל גילו לנו כאן יסוד גדול, עד כמה מן ההכרח לתלמיד חכם להיות בר דעת, שכן בלי זה, גם אם יש לו את המעלות הגדולות ביותר, אם הוא לא מפקח על מעשיו לא הגיע לתכלית תפקידו כתלמיד חכם וכמו שלימדנו הרמח"ל זצ"ל בספרו מסילת ישרים בפרק הזהירות: "שיהיה האדם מתבונן ומפקח על מעשיו ודרכיו ולא ילך במהלך הרגלו כעיוור באפילה וההולך בעולמו בלי התבוננות הוא כסומא ההולך על שפת הנהר."

והדעת היא זו המסוגלת לעשותו זהיר ומפקח, כי סוד כל עצמות האדם הוא סוד הדעת הרמוז ב"ויקרא ד' אל משה" כי מושל ברוחו לא להיכנס בלי רשות בלי קריאה, ובכך מראה האדם כי הוא שולט ברצונותיו העצמיים.

(לתתך עליון - פר' ויקרא)

"מכאן אמרו כל תלמיד חכם שאין בו דעה נבילה טובה הימנו, תדע לך שכן הוא, צא ולמד ממשה אבי החכמה, אבי הנביאים שהוציא ישראל ממצרים ועל ידו נעשו כמה ניסים במצרים ונוראות על ים סוף ועלה לשמי מרום והוריד תורה מן השמים ונתעסק במלאכת המשכן ולא נכנס לפני ולפנים עד שקרא לו שנאמר ויקרא אל משה וידבר" (ויק"ר א. טו)

מרוך המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל היה משתומם: על מי המדובר כאן, על משה רבינו אבי החכמה, מי שעלה לשמי מרום והיה השליח להוריד תורה מן השמים, היש לך גדולה מזו, ועם כל זה אומר המדרש שאם היה נכנס בלי שיקראו לו ובלי רשות, היה נחשב כתלמיד חכם שאין בו דעת שנבלה טובה הימנו!

מבהיל הרעיון! הלא על משה רבינו נאמה: "בכל ביתי נאמן הוא", האם הוא צריך קריאה להיכנס, ואם לא ימתין לקריאה, האם בבת אחת יתבטלו כל מעלותיו וכל מסירות נפשו למען עם ישראל. הרי ישאר חכם

להיזהר בכבודו של עני וקבצן עלוב

ושסע אותו בכנפיו לא יבדיל (א, יז).

בכנפיו - נוצה ממש, והלא אין לך הדיוט שמריח ריח של כנפים נשרפים ואין נפשו קצה עליו, ולמה אמר הכתוב "והקטיר" - כדי שיהא המזבח שבע ומהודר בקרבנו של עני (רש"י).

מלמדים אותנו שדוקא אל אדם כזה יש להתקרב, לסייע בידו ולהראות לו פנים שוחקות, ובודאי שאין היתר להראות לו שמץ של סלידה מהאי נעימות הנגרמת על ידו לאחרים.

יותר מכך, נתייבבו נצטוונו גם לכבדו. שכן שכינת כבודו יתברך עמו כנאמה: "...אשכון ואת דכא ושפל רוח". אם יכבדנו - את ה' הוא מכבד. ואם ימאסנו ידע את מי הוא מואס - את מי שהמזבח שבע ומהודר מקרבנו!

לקח טוב

מוסר השכל בא פסוק זה ללמדנו, אומר מרוך המשגיח הגר"י ליבוניץ זצ"ל בספרו "דעת תורה": טבעו של אדם להתענג על ידי הימצאותו במחיצתם של עשירים הלבושים בקפידה, מסודרים ונקיים וכל הופעתם מעוררת כבוד.

שונה לגמרי הרגשת האדם הנמצא בחברתו של העני, אשר בגדיו קרועים, בלויים ומלוכלכים. במצב כזה קשה להימצא בחברתו, ואם נודף מן העני ריח לא נעים אף מתרחקים ממנו.

אך לא כך הן דרכי ה' שנצטוונו ללכת בהן. דברי רש"י

קרבן עני - יש בו יותר מסירות נפש

ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה' (ב, א). ונפש כי תקריב - לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה מי דרכו להתנדב מנחה עני אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו (רש"י).

היא הקרבת החלק הרוחני שבקרבן. וזהו עניין זריקת הדם על המזבח "כי הדם הוא הנפש" (דברים יב, כג) ובו נמצא יותר רוחניות. לכן כשהעני מקריב את קרבנו אומר הכתוב להקריב על גבי המזבח גם את

אומר המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: כל דבר גשמי, באמת הוא גם רוחני, אלא שהוא עטוף ומכוסה בגשמיות, אבל בתוכו ופנימיותו יש בו יסוד רוחני: בכל קרבן וקרבן, עיקר ההקרבה על המזבח

באתי לקיים את דיברתי

פעם נכנס אחד מאברכי הישיבה להזמין את מרוך ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל לשמש כסנדק בשמחת ברית מילה לבנו, רבינו בדק ביומנו וראה שבאותו בוקר לא הוזמן עדיין לשמש כסנדק, ואמר לו שבעז"ה יבוא. למחרת נודע שלא יוכל לבוא, שכן באותה שעה נקבע לו תור אצל רופא שזמן רב חיכה רבינו להתקבל אצלו. התקשרו מביתו של רבינו והתנצלו על כך שלא יוכל להשתתף בשמחה.

הלה סבר וקיבל, וכיבד את אחד מגדולי הדור בסנדקאות. ביום הברית כששב רבינו מהפגישה עם הרופא, זכר את הברית ושאל את נהגו, אם נראה לו שעדיין לא סיימתו סעודת המצווה, אמר לו הנהג שלהערכתו עדיין לא גמרו. "אם כן" - פסק רבינו - "קח אותי לשם". כשהגיעו היו כבר בסוף הסעודה.

בעל הברית נדהם לראות שרבינו הטריח את עצמו ובא להשתתף בשמחתו, ושאל, למה טרח כל כך? אמר לו רבינו: "הלא אמרתי שאבוא, אלא שהתעוררה סיבה שלא יכולתי, עכשיו כשהתברר שהשמחה עדיין בעיצומה, ויכול אני לבוא לאחל מזל טוב, באתי לקיים את דיברתי!"

(בכל נפשך)

מתורת רבותינו

נפשו". היינו, בקרבן עני יש יותר מסירות נפש, ולכן זה מועיל שאף את הכנפיים מעלים על גבי המזבח. טללי אורות

א): "ונפש כי תקריב" ופירש רש"י: "לא נאמר נפש" בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה? עני, אמר הקב"ה: מעלה אני עליו כאלו הקריב

הכנפיים, וזאת כדי להוציא במידת האפשר אף את החלק הרוחני הנמצא בהן. וכך כך למה? התורה אומרת בקרבן עני (לקמן ב,

חביבה שעה אחת בתורה - מתוך הדחק

ונפש כי תקריב. (ב, א)

לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה? עני, אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו (רש"י).

מחמת טרדותיו, מ"מ אם נותן את נפשו על זה, כי אז חביבה תורתו יותר מתורתו של העשיר שלומד מתוך הרחבת הדעת, על אף שמעיין ומעמיק יותר בלימודו. **יד יחזקאל** (עמי קע"ג)

של עני. ועל פי זה יוצא לנו לימוד נפלא, כי אחד שהוא עמוס בטרדת הפרנסה ואין סיפק בידו ללמוד אלא שעה אחת ביום, ואפילו אם אינו יכול להעמיק בלימודו

בשיחה שנשא המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל לפני בני הישיבה בשנחאי אמה, רואים אנו כי התורה מחשיבה את קרבנו של העני, מפני שבקרבנו יש יותר מסירות נפש, ועל כן שורפים אף את הנוצות שריחן רע, כדי שיהא המזבח שבע ומהודר מקרבנו

יסוד הקרבנות: להחזיר את הרצון להיות נקי מחטא

ולא תשבית מלה (ב, יג).

בה הותרה לו, הותרה לו סלקא דעתך? אלא נעשית לו כהיתר" ובפשטות ביאור דברי הגמ' הם שכיון שאדם התרגל לעשות עבירה כבר התקרר מחומרת העבירה וכידוע כמה בני אדם שמרו על מעשיהם וכשהתקררו פעם ופעמים התרפו בזה, אבל הדעת זקנים מחדש שהביאור בגמרא הוא שאם עבר ושנה כבר אין לו את הטעם לשמור על עצמו מלעבור עבירה משום שהוא כבר מלוכלך ורק כשהוא נקי יש לו רצון לשמור את עצמו.

(יד אליעזר - מיר קובץ א')

תמיד נקי בלי זוהמת החטא שכן רק כשהאדם נקי יש לו אתגר ונעמיות להיות הלאה בנקיות, כי כך טבעו של עולם נקי אוהב להמשיך להיות נקי ואילו מי שמטונף כבר מאבד את החשק והרצון להתנקות. יש בכך לימוד גדול לחיינו, הסיבה לברוח מחטא אינה רק בגלל החטא עצמו, אלא גם אחריות על כל העתיד שנמצא בסיכון משום חטא זה עצמו, שכל שנשאר נקיים יותר ונשמור על נקיותינו נשמור על כל הדמות, אבל כשיש חלילה רפיון, עצם הרפיון עלול לגרום את האדם לעברי פי פחת וכמו שאמרו חז"ל (קידושין כ.) "כיון שעבר אדם עבירה ושנה

"לפי שהוא דבר המתקיים, להודיע כי הקרבנות ברית לעולם לכפרה ולא לצורך הקב"ה שהרי אין לפניו לא אכילה ולא שתיה אלא לזכות בהם את ישראל, ברוך המקדים רפואה למכותינו כי כשאדם חוטא ומקריב קרבן ומתכפר לו ויודע שהוא נקי מחטאו הוא נזהר אחרי כן מלחטוא ומלהיות עוד מלוכלך בעבירות, אבל אם לא היה מתכפר היה מוסיף לחטוא" (דעת זקנים לבעלי התוספות)

מרון המשגיח הגאון הצדיק רבי חיים זאב פינקל זצ"ל היה אומה: בדברי התוספות כאן מבואר יסוד חדש: טעם הקרבנות הוא כדי בשביל שהאדם יהיה

מבאר רבותינו

דברי הדרכה וחיזוק לקראת ימי בין הזמנים הבעל"ט

קטעים נבחרים מתוך שיחת קדשו של מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל

להוסיף ולהתעלות יותר ממה שהיינו בזמן הקודם. **ה. עצה מעשית לטהרת המחשבה**

כדי לזכות לאותה "התבוננות" בנקיות, זקוק האדם לטהרת הלב. עצה טובה ומועילה לכך: יקבע לו האדם זמן קבוע, ישב במקום שקט, ויאמר בנחת ובכוונה שני פרקי תהילים. מיד לאחר מכן, ילמד כחצי שעה ברציפות ובהתמדה עצומה ללא כל הפסק. כוחם של התהילים בשילוב עמל התורה, מטהרים את מחשבתו של האדם ומאפשרים לו לערוך חשבון נפש אמיתי וטהור. מי שינהג כך לפחות פעם בשבוע, ימי בין הזמנים שלו לא יהיו "תורה הקרועה לקרעים", אלא המשך ישיר של עבודת ה'.

ו. חובת "הגית בו" - אין חופש מן התורה

עלינו לזכור תמיד: אין היתר לביטול תורה! החיוב של "הגית בו יומם ולילה" אינו משתנה בין תקופות השנה. גם בימי בין הזמנים, המהות שלנו כבני תורה נשארת בעינה. עלינו לנצל ימים אלו להכנה רוחנית, להתבוננות ולעריכת חשבון נפש, כדי שנזכה להתחיל את הזמן הבא עלינו לטובה מתוך תנופה מחודשת וסייעתא דשמיא.

(עפ"י שיחות רבי נתן צבי - פר' ויקרא)

בתורה. זהו זמן המיועד להעצמת ההכרה שאין לנו חיים מלבד התורה הקדושה.

ג. בין "יבמות" ל"נדרים" - ההכנה לכלי קיבול חדש

כשאנו זוכים לסיים כעת את מסכתא יבמות, כשראשם ורובם של בני הישיבה מונח בעומק הסוגיות החמורות, קשה לאדם לעבור בבת אחת, ללא הכנה, לעניינים החדשים של מסכת נדרים. הטבע האנושי דורש מרווח זמן כדי להתנתק מעומק אחד ולהתכונן ליניקה מעומק אחר בין הזמנים הוא הגשר המאפשר לנו לנקות את כלי הקיבול של הנפש, כדי שנבוא לזמן הבא רעננים ומוכנים לקבלת התורה מחדש.

ד. חשבון הנפש: האם הפכנו את התורה לקניין?

ימי בין הזמנים הם המבחן האמיתי של בן העליה. זהו זמן המיועד לחשבון נפש נוקב: כמה הספקתי? כמה התעליתי? האם ניצלתי את כוחותיי כראוי בין כותלי הישיבה? אם אדם מנצל את הימים הללו להתבוננות בדרכיו ולתכונן העליה לזמן הבא, אזי בין הזמנים איננו "הפסק" אלא "חיבור". הוא הופך לחלק בלתי נפרד מעבודת ה', המעניק לנו את הכוחות

א. הריווה שבין הפרשיות - להפנים את קנייני הזמן

איתא ברש"י על הפסוק "וידבר ה' אל משה", וכי מה היו הפסקות משמשות? ליתן ריווח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה. ויש לתמוה, וכי אדון הנביאים שלמד תורה מפי הגבורה היה זקוק ל"ריווח"? אלא מכאן למדו רבותינו יסוד נורא: ללא שהות של התבוננות, אין התורה נטמעת בתוך האדם. ואם למשה רבינו כך, קל וחומר בן בנו של קל וחומר לנו הדיוטות. תקופת 'בין הזמנים' איננה זמן של הפסקה חלילה, אלא היא "הריווה שבין הפרשיות" - הזמן שבו הבחור נדרש לעכל את המסכת, להפנים את הסוגיות שעמל עליהן, ולתת לדברי התורה לשקוע בתוך לבו פנימה.

ב. יציאה מן האור כדי להכיר במעלתו

מצינו טעם נוסף לסדרי ימי בין הזמנים שתקנו לנו רבותינו זצוק"ל. לעיתים, מתוך הרגל של עמל התורה בתוכי הישיבה, עלול האדם לשכוח את גדול הזכות. כשם שמעלת השמש ניכרת רק לאחר שההות בעלטה, כך כאשר יוצאים מעט מכותלי בית המדרש אל עולם המעשה, מרגישים ביתר שאת את הצמא והגעגוע ל"דיבוק חברים" ולשקיעות המוחלטת

מרן ראש הישיבה ומייסדה הגאון רבי שמואל טיקטינסקי זצוק"ל נלב"ע ט' בניסן תקצ"ה

ימים החל להנהיג שינוי בהתנהלות בני הישיבות כאשר ביטל הוא את 'אכילת הימים' של תלמידי הישיבה בבתי תושבי העיר, והחל לתת מלגת קיום לתלמידיו כדי שיוכלו לאכול בדרך כבוד מבלי לכתת רגליהם בקור או בחום בין בתי העיירה.

כשתמו מקורותיו הכספיים האישיים של ר' שמואל, החל לכתת רגליו לפתחיהם של נדיבים למען החזקת הישיבה. בדרך זו הלך והתפרסם עוד שמה של הישיבה ובשנת תקפ"ג למדו בה כ-120 בחורים, ביניהם כאלה שלימים נודעו כגדולי עולם.

ר' שמואל המשיך במסעיו לטובת הישיבה והרחיק דוד למדינות אחרות. ובמהלך אחת מנסיעותיו בשנת תקצ"ה נפטר בהונגריה בעודו עוסק בקיומה של תורה.

בעלי כשרונות גם מעיירות הסביבה, אשר הצטרפו ללימוד בבית מדרשה של העיירה הקטנה מיה, כאשר ר' שמואל היה מוסר את שיעוריו בפניהם. איש לא העלה על דעתו שמלימוד משותף זה יקום תוך זמן קצר המקום תורה הגדול בעולם.

השמועה על בית מדרשה של מיר עשתה כנפיים, ונערים נוספים החלו להגיע למקום כדי ללמוד תורה אצל ר' שמואל, ובשנת תקע"ז הכריז ר' שמואל על פתיחת הישיבה במיר.

מני אז נאלץ ר' שמואל לעזוב כמעט כליל את עסקיו והקדיש את עיתותיו ללמד את תלמידי הישיבה, כאשר הוא מפרנס את תלמידיה מכיסו, וכך זכה להגדיל תורה הן בלימודה והן בהחזקתה. באותם

הגאון רבי שמואל טיקטינסקי זצוק"ל נמנה על חשובי הקהילה היהודית בעיירה מיר. לפרנסתו עסק ר' שמואל במסחר והצליח מאוד בעסקיו. הוא נחשב לסוחר אמיד ומצליח, אך יותר מכך נודע כתלמיד חכם מופלג.

באותה תקופה יצא למרחוק שמה של ישיבת וולוז'ין המעטייה, אשר הייתה בשיא פריחתה ושאהבה אליה צעירים מכל רחבי אירופה. רוחו של ר' שמואל התמלאה בקנאת סופרים והוא חפץ להפוך גם את עירתו מיר למקום תורה.

בשנת תקע"ה החל ר' שמואל לקבץ נערים צעירים, בעיקר מבני העיירה, שגיעו מידי יום לבית הכנסת והחל ללמוד איתם. אט אט קיבץ מנין של בחורים

מכתבי רבותינו

פרסום ראשון: מכתבם הנדיר של ראשי ישיבת מיר ליהודי לונדון משנת תר"מ

להבין דף גמרא כהוגן – שילך לרבי חיים לייב ממיר. גם הנצי"ב מוולוז'ין זצוק"ל הוקיר מאוד את שיטת הלימוד שלו, ותלמידי מיר שעברו ללמוד בוולוז'ין זכו אצלו לחיבה יתרה בזכות כך. מלבד גאונותו המופלגת, ניחן רבי חיים לייב בטבעות עין נדירה בנפש האדם, והיה מסוגל לעמוד על מעלתו של תלמיד ועל היקף ידיעותיו אף ללא בחינה. על מצבתו נחרטו המילים: "העמיד אלפי תלמידים אשר רבים מהם גדולי ישראל".

הבן והנכד: "העמוס בעבודת התלמידים" לצד חתימת האב, מופיעה חתימתו של בנו: "העמוס בעבודת התלמידים, שמואל טיקטינסקי". חתימה זו מעוררת רגש רב, שכן היא מנציחה את דמותו של רבי שמואל (השני) זצ"ל, שנקרא על שם זקנו המייסד (שנפטר בט' בניסן תקצ"ה | 1835 למספרם). בשנת תרל"ו (1876 למספרם) מינה רבי חיים לייב את בנו רבי שמואל לעמוד לימינו בהנהגת הישיבה, והוא נודע בשיעוריו בזכות סברתו הישרה והגיונו המופשט.

אולם, בשיא כוחו נתבקש לישיבה של מעלה. שלוש שנים בלבד לאחר שנחתם מכתב זה, ביום י"ח שבט שנת תרמ"ג (1883 למספרם), נפטר רבי שמואל הצעיר בדמי ימיו, כשהוא מותיר את אביו ואת הישיבה כולה לאנחות.

אגרת זו מהווה עדות נאמנה לשלשלת הזהב של הנהגת ישיבת מיר, המשתלשלת מהמייסד דרך בנו ונכדו, אשר מסרו נפשם למען תלמידי הישיבה והמשכיות התורה מדור לדור.

אך עיקר חשיבותו של המסמך היא בחתימות המופיעות בשוליו – חתימותיהם של האב ובנו, אשר נשאו יחדיו בעול הנהגת הישיבה והרבצת התורה:

מרן הגר"ח: "מי שרוצה להבין דף גמרא" החתימה הראשונה היא של מרן הגאון רבי חיים יהודה לייב טיקטינסקי זצוק"ל (שחי בין השנים תקפ"ד-

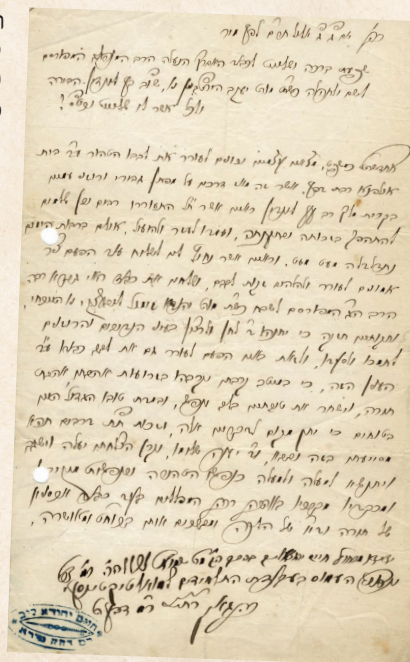
תרנ"ט | 1824-1899 למספרם). בנו הצעיר של המייסד, שכיהן כראש הישיבה במשך יובל שנים תמימות. רבי חיים לייב היה עילוי עצום שכבר בגיל עשרים בקי היה בכל מרחבי הש"ס והפוסקים, ובגיל עשרים ושש בלבד החל למסור שיעורים ולהנהיג את עדת התלמידים בישיבה.

גדולי הדור העריצו את דרך לימודו הבהירה. רשכבה"ג רבי ישראל מסלנט זי"ע התבטא עליו בביטוי מופלא: "מי שרוצה ללמוד

לקראת יומא דהילולא של מייסד הישיבה ומכוננה, הגאון הגדול רבי שמואל טיקטינסקי זצוק"ל (ט' בניסן), נחשף (בגנזי מכירות 'קדם') מסמך נדיר משנת תר"מ המאיר באור יקרות את פועלו של בנו ממשין דרכו, מרן הגאון רבי חיים לייב טיקטינסקי זצוק"ל, ולצדו חתימתו של נכדו – הגאון רבי שמואל זצ"ל.

מכתב קודש שנחשף לאחרונה מעניק לנו מבט נדיר אל הנהגת ישיבת מיר לפני כמאה ארבעים וחמש שנה. המכתב, שנשלח בחודש אלול שנת תר"מ (1880 למספרם) אל הגאון רבי יעקב הירשביין בלונדון, נכתב בכתב סופר מהיר וחושף את דאגתם הכנה של ראשי הישיבה לביצור היכל התורה באותם ימים.

המאמץ לביצור הישיבה מתוכן המכתב עולה פרק מרתק בדברי הימים של הישיבה: כבר באותן שנים נוסדה בלונדון "חברה" מיוחדת שנועדה לתמוך בהחזקת ישיבת מיר. אולם, עקב תלאות הימים, רפתה יד התומכים וקופת החברה נתדלדלה. ראשי הישיבה, אשר כל מעייניהם היו נתונים לקיומו של היכל התורה, שיגרו ללונדון את השד"ר המפורסם, הגאון רבי יהודה לובעצקי זצ"ל (שלימים כיהן כרבה של פריז), כדי להפיח רוח חיים בפעילות החברה. באגרת זו, מבקשים ראשי הישיבה מהנמען, הרב הירשביין, לעמוד לימין השד"ר ולסייע לו בשליחותו הכבירה למען עתיד הישיבה.

"אל תשכח אותנו!" -

זעקתה של ישיבת מיר מעל דפי הירחון 'הפרדס' משנת תרצ"ה

ישיבת מיר.

כולם יעידו ויגידו, אשר **ישיבת מיר** היא כעת הישיבה הנודלת והמפורסמת ביותר בעולם הישיבות. הראש ישיבת הגאון הנודל המפורסם מו"ה אליעזר יהודא פינקל שליט"א, ועמו ניסו הגאון הנודל ראצ"ה קאסי שליט"א, ומנהל הרוחני הרב הגאון הצדיק ר' ירחם לואוויץ שליט"א.

ישיבת מיר היא תל תלפיות שמכל חלקי העולם פונים אליה מבחירי בחורי ישראל לסמטותיו בצל הירחון ויראתו. פרוץ לארבעים התלמידים נמצאו מסריטת אמריקה, ומצבה החומרי נורא מאוד וסי יכלנו. ובכל יום ויום הולך ויורד מצבה פלאים עור יותר. ואין להאר את מצוקת הירחון השולטת בישיבה בכל התקופה 57. וכדי לכלכל את הוצאת הישיבה לזמן תורף הנה נתון סכום של חמש עשרה אלף ד"ר ליום. מלבד המטא הכבירה של החובות הכבדים שנשתקפו בהם.

16 חלק ה' דפיו

נמצא כעת באמריקה, באי כח של הישיבה הרב הגאון המפורסם מו"ה אברהם קאלמאנץ-וויץ, רב אב"ד בטיקסין, פוילין. ועמו בא כח החסידים רבי הגאון המפורסם מו"ה שמואל גרייניסאן, הרוח החיה באופני הישיבה, המה באו להציל את ישיבת מיר לכבוד עמדתה, למען תוכל להמשיך קיומה.

והנה עוד עומד לפני המחזה של ישיבת מיר כעת בקיורו (ביום ב' ג' שבט תרצ"ב), התלמידים קרוב לארבע מאות כן ירבו, התלמידים גדולי תורה, סגש כמה עילויים. ועוד מצלצל באוני קול התלהבות התורה ספיות התלמידים החביבים, והשיעור פוסק שלמדו בהתלהבות גדולה, התלמידים רעבים וצמאים, ספיריים עקצם על מוכת התורה. ועוד עומד לפני מחזה פרידתי בביתו של ראש ישיבת הגאון רא"י פינקל שליט"א, נתקבצו ראשי הישיבות והתלמידים והמה סראו לי לעזרה, ואמרים: "אל תשכח אותנו כעת בואכם לאמריקה. אל תשכח את מצבתנו הנורא. כי הישיבה אי אפשר להספיק לנו אף ללחם צד ומים לחץ. אל תשכח אותנו!" ורשמות נפלו מדיפי: עיני, בראותי שם את כבוד התורה, תפול התורה ספיות דאביי ורבא, קול התורה אשר אבותינו ספרו נפשים עליהם. וסעצטי נוכחתי לדעת כי התלמידים כבואם לביתם אחרי ינעם ועלמם בתורה כל היום והלילה עד שעה מאוחרת לפני תצות: אין להם אף סוכר לשותות תה. ואנכי הבסחתי להם, - התלמידים חביבים! הווי התורה! בבואי חזרה לאמריקה, תשכח ימיני אם אשכחכם, ובכל עת עברי על פני המדינה הנני ספירם רביים לפני רבנים וחוכבי התורה את **ישיבת מיר**, והועד הישיבות רשיקאנא, הכירו את רבירי, ערך גדולתה של ישיבת מיר, גנותנים חסיכה ביותר לפי ערך כל הישיבות כן עתה צועק סעצטי על דפי "הפרדס" קול התלמידים, "אחינו בני ישראל באמריקה! עזרו את התורה! עזרו התלמידים ישיבת מיר! תראו לרכוש תמיכות גדולות לכלכל את התלמידים הגדולים אלו אשר הוגים בתורה יום ולילה... הצילו את ישיבת מיר! הצילו! הצילו!"

מתוך רעב וצמא.

כדי להמחיש את גודל העוני, הוא מוסר עדות אישית קורעת לב: בחורים ששקדו על עמל התורה והתעמקו ב"הויות דאביי ורבא" בהתלהבות עצומה, חזרו לביתם בשעות הלילה המאוחרות באפיסת כוחות, אך אפילו מעט סוכר להמתיק את כוס התה לא היה להם. "תלמידים רעבים וצמאים, מקריבים עצמם על מזבח התורה".

משלחת ההצלה ומחזה הפרידה

באותם ימים (תרצ"ה), "מצוקת הרעב השולטת בישיבה בכל התקופה רחמנא לציילן" איימה על המשך קיומה. הישיבה נזקקה לסכום עצום במונחי אותם ימים של **15,000 דולר** רק כדי לצלוח את "זמן חורף", מלבד חובות כבדים שהעיקו על קופתה. לשם כך, יצאו לארה"ב כשד"רים בא כוחה של הישיבה הגאון רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל יחד עם "הרוח החיה באופני הישיבה", הגאון רבי שמואל גריינימן זצ"ל, כדי להציל את הישיבה מסגירה.

הרב פרדס נזכר ברגעי הפרידה שלו מהישיבה בתום ביקורו. המחזה, שהתרחש בביתו של ראש הישיבה הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, היה דרמטי, ראשי הישיבה והתלמידים התקבצו סביב האורח החוזר לאמריקה, וזעקו אליו מנהמת ליבם: "אל תשכח אותנו בעת בואכם לאמריקה... כי הישיבה אי אפשר להספיק לנו אף ללחם צד ומים לחץ. אל תשכח אותנו!"

"תשכח ימיני - אם אשכחכם"

לנוכח המראות הללו, נשבע הכותב לתלמידים טרם עזיבתו: "תשכח ימיני אם אשכחכם". הוא אכן קיים את הבטחתו, הפך לקולה של הישיבה ופרסם את שמה בקרב רבנים ושוחרי תורה בכל רחבי אמריקה. ואכן, מאמציו נשאו פרי, ו"ועד הישיבות דשיקאגו" - עיר מושבו של העורך - החל להעניק לישיבת מיר את התמיכה הגדולה ביותר.

את זעקתו מעל דפי "הפרדס" הוא חותם בקריאה נואשת ומהדהדת ליהדות התפוצות: "אחינו בני ישראל באמריקה! עזרו את התורה!... תראו לרכוש תמיכות גדולות לכלכל את התלמידים הגדולים אלו אשר הוגים בתורה יום ולילה... הצילו את ישיבת מיר! הצילו! הצילו!"

דווקא בימים אלו, כאשר עולם התורה ניצב בפני אתגרים וניסיונות חוזרים ונשנים להצר את צעדיו, ויש המבקשים לפגוע ולעצור את תקציבי הישיבות בכל דרך שהיא - יש לנו הרבה מה ללמוד מן העבר. קורות ימיה של אם הישיבות, ישיבת מיר המעטירה, מוכיחים כי כוחה של תורה מעולם לא נשען על נוחות חומרית, אלא על מסירות נפש עילאית. עיון במסמך היסטורי מצמרר שופך אור על אותם ימים שבהם למדו בהתמדה עצומה, מתוך חרפת רעב של ממש, ומוכיח שוב כי "כאשר יענו אותו - כן ירבה וכן יפרוץ".

מבעד לדפים המצהיבים של הקובץ הרבני "הפרדס" (חלק ח' חוברת י'), שיצא לאור בארצות הברית בחודש טבת תרצ"ה (1934 למספרים), בוקעת ועולה מסכת פלאית של הוד ורוממות רוחנית שאין כדוגמתה, השלובה יחד עם דחק, עוני וחרפת רעב. התיאור ההיסטורי והמרטטי, פרי עטו של עורך הירחון, **הרב שמואל אהרן הלוי פרדס** זצ"ל, פותח צוהר נדיר למסירות הנפש היומיומית של תלמידי ישיבת מיר באירופה שלפני החורבן.

תל תלפיות עולמי

מאמרו של העורך פותח בתיאור מעמדה הרם של הישיבה בעולם התורה דאז. ישיבת מיר מתוארת כ"תל תלפיות שכל חלקי העולם פונים אליה", ומצוין נתון מרתק כי באותה תקופה שהו בה קרוב לארבעים בחורים שהגיעו ללמוד בה מאמריקה הרוחקה.

בראש ההנהגה הרוחנית של הישיבה עמדו באותם ימים ענקי הרוח: מרן ראש הישיבה הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, גיסו מרא דאתרא הגאון רבי אברהם צבי קאמאי זצ"ל ה"ד, ומרן המשגיח הגאון הצדיק רבי ירוחם ליבוויץ זצ"ל.

דמעות של מסירות נפש וכוס תה ללא סוכר

אך למרות הפריחה הרוחנית, המצב החומרי מתואר במילים קשות וכואבות. הרב פרדס משתף בזיכרונותיו מביקור שערך אישית בישיבה כמה שנים קודם לכן, בשבט תרצ"ב. הוא מתאר כיצד זלגו דמעות מעיניו כשראה את כבוד התורה והמסירות העצומה של קרוב לארבע מאות תלמידים, גדולי תורה ועילויים, ששקדו על עמל התורה יום ולילה

לתרומה מהירה לחצו כאן

מוקד החזקת התורה

24 שעות ביממה

02-54109333

